

van het nest af, doelloos dwalend, doch zelfs dit hield geleidelijk op. Langzamerhand verminderde het aantal uitvliegende mieren, tot het eind Juli geheel ophield. De rust in het nest was volkomen weergekeerd. Er vond geen enkele uitbreiding meer plaats, en pas begin September werden de levenstekenen van het nest minder, tot het in November geheel uitgestorven leek.

Toen in December de eik, waarin het hoofdnest zich bevond, werd omgehakt, werd er geen enkele *umbratus* in het nest gevonden. De gevormde bijnesten bleken geheel leeg te zijn. Alles had zich in het hoofdnest teruggetrokken.

Wassenaar, Schouwweg 102.

LITTERATUUR.

H. S. J. K. Donisthorpe and W. C. Crawler, Experiments on the formation of colonies by *Lasius fuliginosus*. Trans. ent. Soc. Lond., 1912.

Lepidopterologische notitie

door

C. DE JONG

Gisteravond van Voorst terug naar Eerbeek fietsend, viel het mij op, dat ik op den weg telkens exemplaren van *Vanessa atalanta* L. zag opvliegen, wanneer ik passeerde. Toen ik er meer op ging letten, bleek, dat deze dieren opvlogen van paardenmest. Ik had wel gelezen en van verschillende menschen gehoord, dat in Indië o.a. de *Papilio*'s vaak op mest en andere op dergelijke wijze geurende stoffen afkwamen, doch voor ons land was mij zooiets nog niet bekend. Misschien kunnen de lepidopterologen hieromtrent nog aanvullende mededeelingen doen.

Eerbeek, 27 Juni 1944.

Dagvlinders op versche faecaliën

door

D. MAC GILLAVRY.

Het door Dr. De Jong gesignaleerde feit is ook in ons land niet ongewoon. Juist dagvlinders, die gewoonlijk om de toppen van hooge boomen vliegen, hebben de gewoonte hun dorst op deze wijze te stillen. *Apatura*'s en dergelijke hebben daarbij nog voorkeur voor versche faecaliën, maar rottende vruchten aan den boom of op den grond worden niet versmaad. Voor vlindervangers is het dan ook een methode om deze dagvlinders binnen bereik van het vangnet te krijgen, ook bij ons.

Wanneer men het feit uit een algemeen oogpunt beschouwt, dan is het een speciaal geval tusschen vele andere. Het zijn niet alleen dagvlinders of daginsecten die op het vocht afkomen, maar evengoed nachtinsecten, ja het geheele dierenrijk doet dit. De watergeur lokt de dorstigen aan, den natuurmensch evengoed als de overige mammalia en andere dieren. Komt daarbij, dat speciale reukstoffen, die bovendien voeding of genotmiddel beloven, zich door het luchtruim verspreiden, dan zal de attractie des te sterker zijn. Het uitzetten van bierpotten voor vangst van kevers enz., het smeren van boomen voor de nachtvlindervangst, zwevende eiken- en berkenboomen voor kevers, vlinders, oorwurmen, slakken enz., dat alles is wel uit dit eene gezichtspunt een eenheid. Zelfs het door mij vermelde feit van verdrinkende vlinders (E.B. XI, No. 244/246, 1. V. 1942, p. 35—36) wijst op de attractie van water voor